

Resultaten en bevindingen 'en detail'

B.1. Herkomst van de zaken

Van de rechtbanken is gekeken wat de herkomst is van de beroepszaken die door de jaren heen over arbeidsongeschiktheid zijn gevoerd qua type arbeidsongeschiktheidswet.

Regelgeving	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
AAW/WAO	81,1	79,4	81,3	88,6	87,0	88,7	92,9	85,9	81,6
Wajong	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,6
Waz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	2,7
WIA (WGA/IVA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wet REA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,8
ZW	18,8	20,5	18,6	11,3	13,0	11,2	7,0	12,1	13,2
Overig	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Regelgeving	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AAW/WAO	77,3	75,6	77,6	77,4	76,1	73,2	63,1	53,3	43,7	33,2
Wajong	2,2	2,1	2,0	2,4	2,5	3,5	3,9	4,6	5,8	8,5
Waz	4,8	5,5	6,5	5,9	6,5	6,6	6,2	4,6	3,2	2,5
WIA (WGA/IVA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	9,2	18,1	24,5	30,8
Wet REA	1,5	2,3	1,9	2,0	4,6	4,6	1,7	0,7	0,4	0,4
ZW	14,1	14,5	12,0	12,2	10,3	11,4	15,8	18,4	21,9	24,2
Overig	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	0,4

Het zal niet verbazen dat uit deze gegevens valt op te maken dat het aandeel WAO-zaken sinds 2005 duidelijk afneemt, hetgeen wordt veroorzaakt door de invoering van de WIA eind 2004, waarna de eerste WIA-beoordelingen - na twee jaar wachttijd - in de loop van 2006 plaatsvonden. Het aantal WIA-zaken loopt sinds 2007 gestaag op tot ruim 30% in 2010.

De Wajong werd ingevoerd op 31 december 1997, vanaf 1999 groeit het aandeel Wajong-zaken naar bescheiden percentages rond de 2%. De laatste vijf vermelde jaren is er echter een forse stijging van het aandeel waar te nemen naar meer dan 8%. Het aantal Ziektewetzaken nam drastisch af na de invoering van de Wet terugdringing ziekteverzuim (Wet TZ) in 1994 en de Wet uitbreiding loondoorbetalingsplicht bij ziekte (Wulbz) in 1996. Opvallend is dat het aandeel Ziektewetzaken weer toeneemt in de afgelopen jaren. Dat loopt op tot meer dan 20%.

In de periode 2006-2010 is het grootste aantal zaken waar een deskundige is ingezet te vinden bij de WAO, zowel absoluut als relatief ten opzichte van het aantal afgedane zaken (zie onderstaande tabel).

Regelgeving	Rechtbanken		%
	Afgedane zaken	waarvan met deskundige aantal	
IVA/WGA/WIA	5 808	201	3,5
WAO	20 344	1 235	6,1
ZW	6 648	135	2,0
Overig incl. Wajong	4 368	180	4,1
Totaal	37 168	1 751	4,7

Omdat het in ons onderzoek gaat om de medische grondslag van de beoordeling, die bij de verschillende arbeidsongeschiktheidswetten een gelijkaardige rol speelt, zijn in de overige analyses de afgehandelde zaken van alle arbeidsongeschiktheidswetten bij elkaar genomen.

B.2. Absolute aantallen zaken per jaar zonder en met inzet deskundige

Jaar	Rechtbanken		
	Afgedane zaken	waarvan met deskundige aantal	%
1992	24 926	121	0,5
1993	27 607	911	3,3
1994	24 985	2 122	8,5
1995	40 994	4 944	12,1
1996	30 153	5 917	19,6
1997	26 575	4 625	17,4
1998	18 336	2 573	14,0
1999	6 802	756	11,1
2000	5 961	446	7,5
2001	6 016	442	7,3
2002	7 408	448	6,0
2003	8 737	507	5,8
2004	9 683	359	3,7
2005	9 388	313	3,3
2006	8 590	345	4,0
2007	8 139	430	5,3
2008	7 209	373	5,2
2009	6 608	283	4,3
2010	6 622	320	4,8
Totaal	284 739	26 235	9,2

Er is een daling van het absolute aantal arbeidsongeschiktheidszaken waarneembaar vanaf 1996. Die daling is fors vanaf 1999. In de periode tussen 2003 en 2007 is er weer een lichte stijging waar te nemen, die echter weer teniet wordt gedaan in de laatste vijf jaar. De rechterkolom geeft een beeld van de trend in de hoeveelheid ingeschakelde deskundigen over de jaren heen bij de rechtbanken. De cijfers zijn exclusief de Rechtbanken Dordrecht en 's-Hertogenbosch. Ook daar zet de daling in 1999 in. Het percentage inschakeling zit op het laagste niveau in 2005 en beweegt zich de laatste vijf vermelde jaren tussen de 4 en 5%.

Sinds 2001 beweegt het absolute aantal ingeschakelde deskundigen zich globaal tussen de 300 en 500. Relatief ten opzichte van het aantal afgedane zaken nam het aantal af naar 3,3% in 2005. Na 2005 beweegt het percentage zich tussen de 4,0 en 5,3. Er lijkt dus sprake van een stabilisering rond de 5%.

Jaar	CRvB		
	Afgedane zaken	waarvan met deskundige aantal	%
1996	5 385	32	0,6
1997	5 429	107	2,0
1998	4 793	150	3,1
1999	3 291	111	3,4
2000	2 795	112	4,0
2001	2 477	68	2,7
2002	1 901	66	3,5
2003	1 749	37	2,1
2004	1 923	51	2,7
2005	1 989	38	1,9
2006	2 298	44	1,9
2007	2 604	44	1,7
2008	2 781	72	2,6
2009	2 833	96	3,4
2010	2 453	115	4,7
Totaal	44 701	1 143	2,6

Er is bij de Centrale Raad van Beroep sprake van een navenant forse daling van het aantal afgedane arbeidsongeschiktheidszaken vanaf 1998. Er is weer een stijging sinds 2005 tot aan 2010. De laatste vijf jaar gaat het om aantallen tussen de 2298 en 2833.

De twee rechterkolommen geven een beeld van de trend in de hoeveelheid ingeschakelde deskundigen over de jaren heen bij de CRvB. Sinds 2001 is er een duidelijke daling in het absolute aantal zaken met een deskundige, met als laagste scores 37 en 38 zaken, respectievelijk in 2003 en in 2005. Sinds 2008 is er weer een duidelijke stijging in het absolute aantal naar 115 in 2010. Relatief ten opzichte van het aantal afgedane zaken nam het aantal zaken met een deskundige af tot in 2007 naar 1,7%. Na 2007 is een duidelijk stijgende lijn waar te nemen naar 4,7 % in het laatste gemeten jaar.

B.3. Rechtbanken onderling vergeleken

	Arrondissement	Rechtbanken		
		Afgedane zaken	waarvan met deskundige aantal	%
1	Breda	21 229	1 813	8,5
2	Maastricht	16 014	1 632	10,2
3	Roermond	11 500	1 062	9,2
4	Arnhem	22 500	2 921	13,0
5	Zutphen	13 649	721	5,3
6	Zwolle-Lelystad	15 521	2 115	13,6
7	Almelo	11 022	1 829	16,6
8	's-Gravenhage	31 736	3 224	10,2
9	Rotterdam	29 867	1 927	6,5
10	Middelburg	5 763	31	0,5
11	Amsterdam	30 074	1 636	5,4
12	Alkmaar	14 262	1 988	13,9
13	Haarlem	14 639	330	2,3
14	Utrecht	20 915	2 096	10,0
15	Leeuwarden	9 058	1 423	15,7
16	Groningen	8 721	258	3,0
17	Assen	8 269	1 229	14,9
	Totaal	284 739	26 235	9,2

Als we kijken naar de rechtbanken afzonderlijk, dan vallen de lage cijfers van Haarlem, Groningen en Middelburg op, waarbij Middelburg extreem laag scoort met een 0,5% inschakeling van medisch deskundigen in arbeidsongeschiktheidszaken. Hoog scoren Arnhem, Zwolle, Almelo, Leeuwarden en Assen. De range is van 0,5% tot 16,6%.

Het gaat hierbij om een gemiddeld percentage inschakeling van deskundigen berekend over de jaren 1992-2010, waarbij a) per rechtbank spreiding is over de jaren heen en b) per jaar spreiding is over de rechtbanken heen (tabel niet gepresenteerd).

Bij een eerste informele presentatie van deze cijfers tijdens de Landelijke Dag Stafbureau Bestuursrecht¹ bleek dat de leden van de Rechtspraak zich moeilijk kunnen herkennen in de gevonden verschillen, temeer daar er - door aantallen te nemen over zo'n groot aantal jaren - geen actueel beeld werd geschetst. We hebben daarom apart gekeken naar de gegevens over de periode 2006-2010. Dit levert het volgende beeld op.

	Arrondissement	Rechtbanken		
		Afgedane zaken	waarvan met deskundige aantal	%
1	Breda	2 645	196	7,4
2	Maastricht	2 073	66	3,2
3	Roermond	1 405	43	3,1
4	Arnhem	2 865	38	1,3
5	Zutphen	1 659	251	15,1
6	Zwolle-Lelystad	2 312	102	4,4
7	Almelo	1 541	164	10,6
8	's-Gravenhage	4 610	257	5,6
9	Rotterdam	2 820	30	1,1
10	Middelburg	719	1	0,1
11	Amsterdam	2 967	40	1,3
12	Alkmaar	3 618	274	7,6
13	Haarlem	1 601	11	0,7
14	Utrecht	3 066	83	2,7
15	Leeuwarden	1 194	79	6,6
16	Groningen	1 108	15	1,4
17	Assen	965	101	10,5
	Totaal	37 168	1 751	4,7

In deze periode vallen opnieuw de lage cijfers op van Haarlem en Middelburg. Groningen, Arnhem en Rotterdam scoren ook laag. Middelburg heeft een extreem laag percentage van 0,1%.

In de periode 1992-2010 sprongen de rechtbanken met hoge percentages eruit: Arnhem, Zwolle, Almelo, Leeuwarden, Assen. Voor de periode 2006-2010 zijn dat nu de rechtbanken: Almelo, Assen en Zutphen. De range ligt voor de periode 2006-2010 in dezelfde orde van grootte als die voor de periode 1992-2010: van 0,1% tot 15,1%.

In de laatste vijf jaar van de onderzoeksperiode is in algemene zin geen wijziging opgetreden in die zin dat er nog steeds opvallende verschillen tussen rechtbanken zijn. Ook de bandbreedte van inschakeling van deskundigen tussen rechtbanken is nauwelijks veranderd. Met andere woorden: de gegevens over die periode laten geen ander beeld zien dan wat we kunnen constateren over de jaren 1992-2010. Bij enkele afzonderlijke rechtbanken is er wel sprake van een wezenlijke wijziging (in dit geval daling) van het percentage inschakeling van deskundigen, namelijk bij de Rechtbanken Leeuwarden, Arnhem en Alkmaar.

¹ D.d. 10 oktober 2011 te Utrecht.

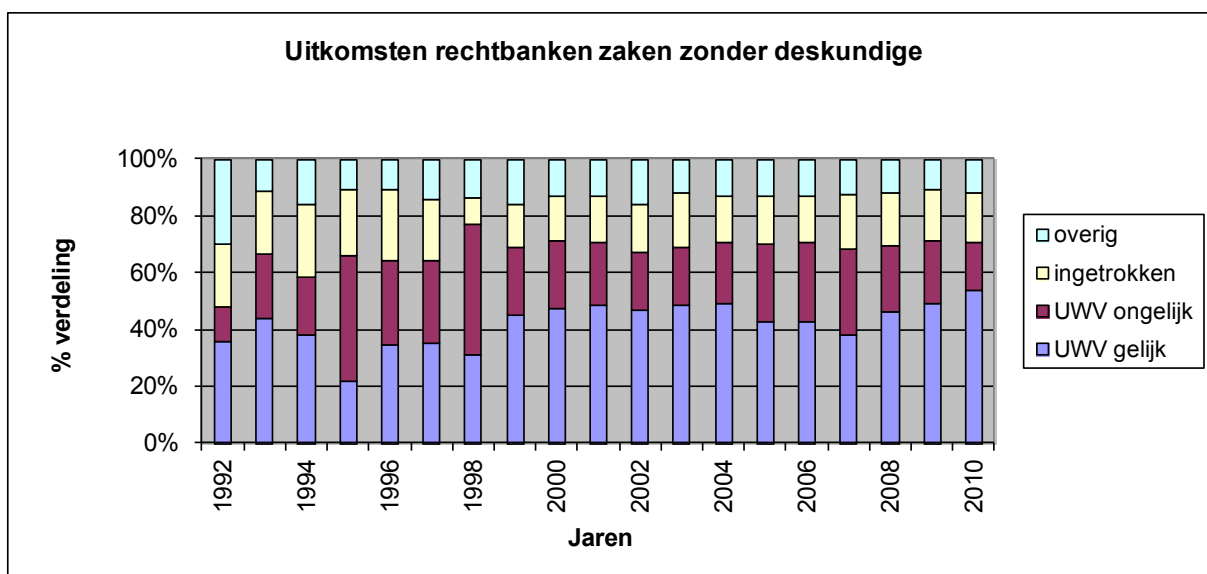
Uit onze analyse blijkt dat gemiddeld gezien 4,5% van de verschillen in de inzet van deskundigen in de periode 2006-2010 afhankelijk is van de rechtbank waar men werkt.²

B.4. Uitkomsten afdoening zaken met deskundigen en zaken zonder deskundigen

B.4.1. Rechtbanken

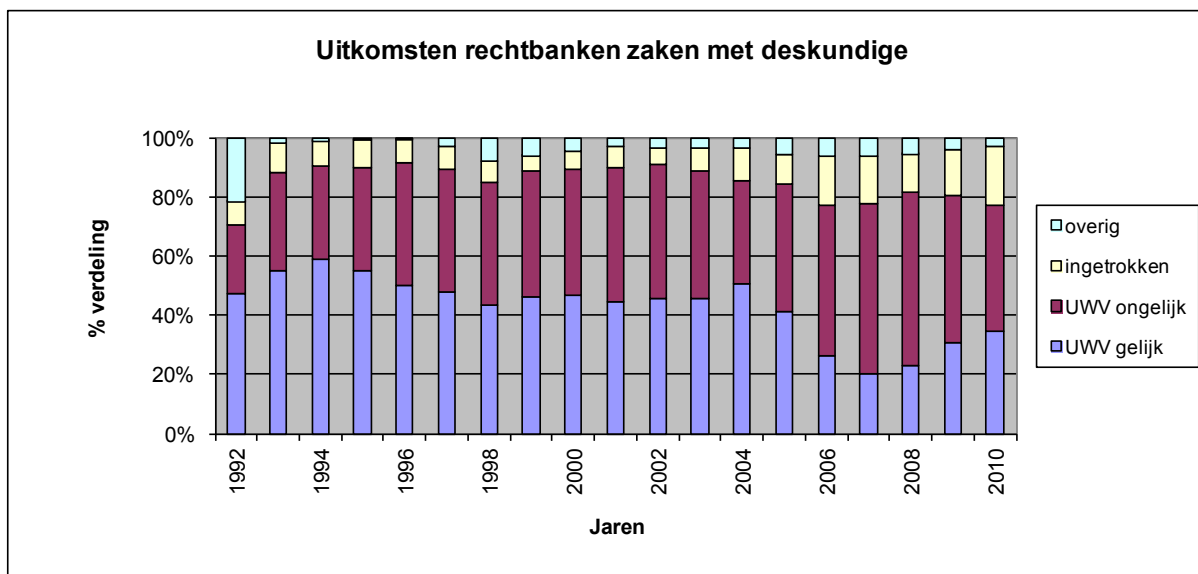
Onderstaande staafdiagrammen geven een beeld van de uitkomst van zaken zonder en met inschakeling van een deskundige over de jaren heen. De categorieën afdoening zijn gedefinieerd als: 'UWV gelijk', 'UWV ongelijk', 'ingetrokken' en 'overig'. Voor UWV dient gelezen te worden: UWV of rechtsvoorgangers.³ Onder de rubriek 'overige' zijn een drietal type afdoeningen samengevoegd: niet-ontvankelijk verklaarde zaken, zaken waar de rechtbank zich niet-bevoegd verklaart en zaken die de rechtbank doorverwijst.

De paarse balken (aangeduid met 'UWV ongelijk') in het onderste diagram zijn duidelijk langer dan die in de bovenste, hetgeen betekent dat UWV vaker ongelijk krijgt als er een deskundige wordt ingeschakeld.

² Multilevel-analyse met model met logistische regressie, RIGLS met 2e orde PQL voor de afhankelijke variabele 'inzet deskundige' (nee versus ja): jaar, soort afdoening, regelgeving (de variabelen hoger beroep en grootte rechtbank zijn niet significant); de geschatte 'vaste coëfficiënten' zijn, indien nodig, gecorrigeerd voor clustering van gegevens op het niveau van rechtbanken. De gebonden variantie op rechtbankniveau is gemeten met de Intraclass Correlatie Coëfficiënt (ICC). Voor de wijze van berekening van de ICC wordt verwezen naar de Appendix bij: Schellart e.a., 'Inter-doctor variations in the assessment of functional incapacities by insurance physicians', BMC Public Health 2011, 11:864, www.biomedcentral.com/1471-2458/11/864. De ICC is 0.045, dat wil zeggen 4,5% van de variantie in de inzet van deskundigen is afhankelijk van het rechtbankniveau.

³ Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) is in 2002 ontstaan uit een fusie van de uitvoeringsinstellingen GAK, Cadans, USZO, SFB en GUO.

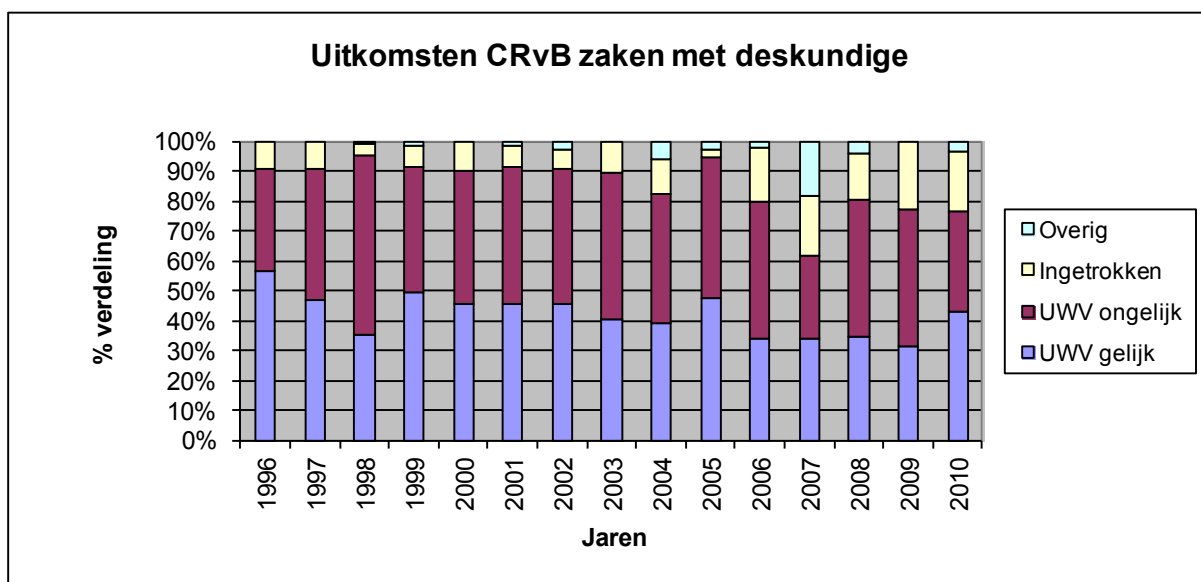
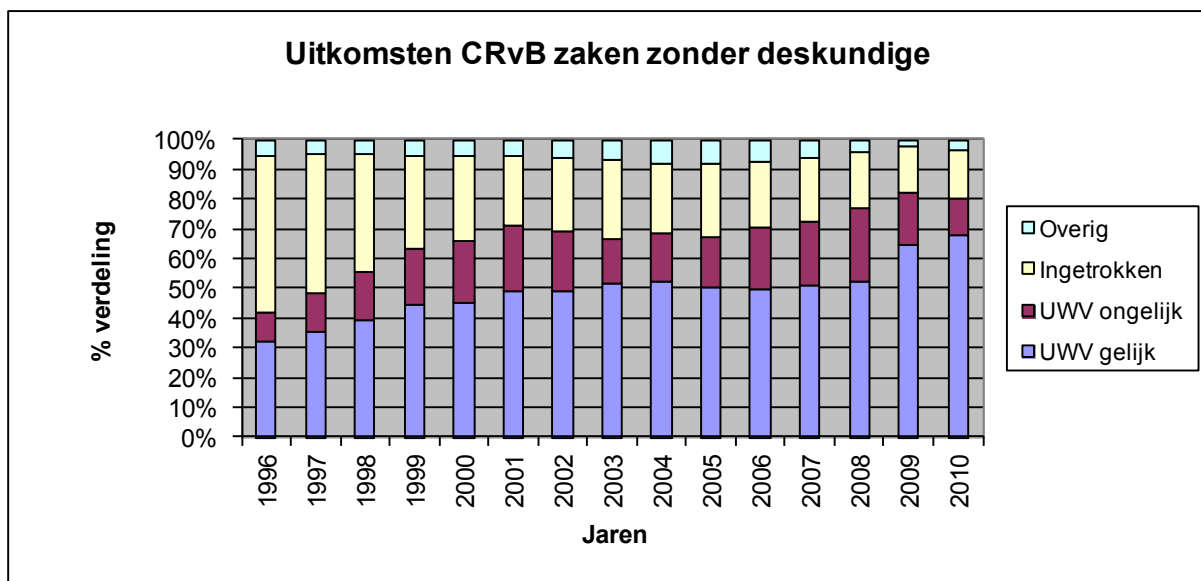
In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de uitkomst is in termen van 'UWV gelijk' en 'UWV ongelijk' bij respectievelijk niet en wel inschakeling van een deskundige bij de rechtbanken in de periode 1992-2010. Opmerkelijk is het (geringe) verschil tussen 'UWV gelijk' (11,5%) en 'UWV ongelijk' (12,9%). Dit suggereert dat UWV in zaken waarbij een deskundige is ingeschakeld niet bijzonder veel vaker ongelijk krijgt dan gelijk.

Afdoeningen en inzet deskundige				
Afdoening	% verdeling		waarvan inzet deskundige	
	zaken	% verdeling	zaken	%
1 UWV gelijk	110 903	38,9	12 778	11,5
2 UWV ongelijk	81 000	28,4	10 444	12,9
3 ingetrokken	55 153	19,4	2 321	4,2
4 overig	37 683	13,2	692	1,8
Totaal	284 739	100,0	26 235	9,2

B.4.2. Centrale Raad van Beroep

Onderstaande staafdiagrammen geven een beeld van de uitkomst van zaken zonder en met inschakeling van een deskundige, maar dan nu bij de CRvB.

De categorieën afdoening hebben we geherdefinieerd als 'UWV gelijk', 'UWV ongelijk', 'ingetrokken' en 'overig'. Ook hier is - net als bij de rechtbanken - te zien dat de paarse balken (aanduidend 'UWV ongelijk') in het onderste diagram duidelijk langer zijn. Inschakeling van een deskundige leidt tot procentueel meer zaken 'UWV ongelijk'. Vermeldenswaard is verder dat inschakeling van een deskundige in de hogere beroepsfase sterker samenhangt met 'UWV ongelijk' dan in de beroepsfase.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de uitkomst is in termen van 'UWV gelijk' en 'UWV ongelijk' bij respectievelijk niet/wel inschakeling van een deskundige bij de CRvB. Er is een groter verschil te zien in relatieve aantallen: de kans op 'UWV ongelijk' is ongeveer drie keer de kans op 'UWV gelijk' als er een deskundige wordt ingeschakeld.

Afdoeningen en inzet deskundige				
Afdoening	zaken		waarvan inzet deskundige	
	zaken	% verdeling	deskundige	%
1 UWV gelijk	20 646	46,2	475	2,3
2 UWV ongelijk	7 879	17,6	511	6,5
3 ingetrokken	13 748	30,8	131	1,0
4 overig	2 428	5,4	26	1,1
Totaal	44 701	100,0	1 143	2,6

B.5. Kans op hoger beroep in zaken met en zonder deskundige

Hoger beroep	Hoger beroep en inzet deskundige			
	zaken	% verdeling	waarvan inzet deskundige	%
0 geen HB	244 363	85,8	21 604	8,8
1 wel HB	40 376	14,2	4 631	11,5
Totaal	284 739	100,0	26 235	9,2

In ongeveer één op de vijf zaken waarbij een deskundige is ingeschakeld wordt alsnog in hoger beroep gegaan. Van het percentage hoger beroepszaken is in 11,5% van de gevallen een deskundige ingeschakeld geweest bij de rechtbanken. Bij zaken waar geen hoger beroep is ingesteld, is dat iets lager: daar is in ongeveer 9% van de gevallen een deskundige ingeschakeld. De kans op hoger beroep is in geval van inschakeling van een deskundige ongeveer 30% hoger dan als er geen deskundige wordt ingeschakeld.

B.6. Verdeling soort medisch deskundigen

B.6.1. Verdeling soort medisch deskundigen bij rechtbanken

Soort deskundigheid	aantal	% verdeling
1 psycholoog	286	1,0
2 chirurg	416	1,4
3 longarts/allergoloog	691	2,3
4 anesthesioloog	63	0,2
5 dermatoloog	192	0,6
6 arbeidsdeskundige	297	1,0
7 arts 'niet nader omschreven'	821	2,8
8 verzekeringsarts/bedrijfsarts	320	1,1
9 overig	123	0,4
10 cardioloog	736	2,5
11 internist	1 783	6,0
12 gynaecoloog	168	0,6
13 neurochirurg	132	0,4
14 oogarts	250	0,8
15 orthopedisch chirurg	5 056	17,0
16 huisarts	869	2,9
17 kno-arts	237	0,8
18 psychiater	7 790	26,2
19 neuroloog	4 473	15,1
20 zenuwarts	1 345	4,5
21 reumatoloog	1 293	4,4
22 revalidatiearts	2 357	7,9
Totaal	29 698	100,0

In bovenstaande tabel is te zien welke typen medisch deskundigen zijn ingeschakeld in de periode 1992-2010 bij de rechtbanken. Het leeuwendeel van de ingeschakelde deskundigen bestaat uit psychiaters, neurologen en orthopeden. Psychiaters vertegenwoordigen ruim een kwart van de ingeschakelde medisch deskundigen.⁴ Vervolgens is gekeken hoe de verdeling is geweest in de periode 2006-2010 om te bezien of er een verschuiving heeft plaatsgevonden bij de inzet van de verschillende typen medisch deskundigen. Dat blijkt inderdaad het geval. De inzet van psychiaters is in die periode beduidend hoger, namelijk ongeveer 45%

⁴ NB: het betreft alle rechtbanken exclusief Dordrecht en 's-Hertogenbosch. De 29 699 deskundigen (1 missing) betreffen 26 235 zaken: dat wil zeggen bij 3464 zaken is meer dan één deskundige ingezet.

(versus 26% in de periode 1992-2010): zie de tabel hieronder.⁵ Indien we de percentages van de psychiaters en zenuwartsen bij elkaar optellen gaat dit aandeel van 30,7% in de periode 1992-2010 naar 47,5% in de periode 2006-2010. Uit de gegevens blijkt dat rechtbanken de laatste jaren nauwelijks nog huisartsen als deskundige inschakelen. In de jaren daarvoor kwam dit met enige regelmaat voor. Verzekeringsartsen worden relatief weinig ingeschakeld als onafhankelijk deskundige. We hebben in de lijst ook de arbeidsdeskundige, weliswaar geen medisch deskundige, opgenomen ter vergelijking. Die wordt weer minder vaak ingeschakeld dan de verzekeringarts.

Uit de tabel valt af te leiden dat de bestuursrechter, in geval van twijfel aan de juistheid van de medische grondslag, het liefst een 'specialistisch' specialisme inschakelt en niet zozeer generalisten als de huisarts of de verzekeringarts.

Soort deskundigheid	aantal	% verdeling
1 psycholoog	45	2,3
2 chirurg	22	1,1
3 longarts/allergoloog	31	1,6
4 anesthesioloog	7	0,4
5 dermatoloog	4	0,2
6 arbeidsdeskundige	10	0,5
7 arts 'niet nader omschreven'	58	3,0
8 verzekeringarts (incl. bedrijfsarts)	18	0,9
9 overig	11	0,6
10 cardioloog	51	2,6
11 internist	143	7,4
12 gynaecoloog	5	0,3
13 neurochirurg	9	0,5
14 oogarts	11	0,6
15 orthopedisch chirurg	97	5,0
16 huisarts	2	0,1
17 kno-arts	19	1,0
18 psychiater	860	44,3
19 neuroloog	258	13,3
20 zenuwarts	58	3,0
21 reumatoloog	62	3,2
22 revalidatiearts	160	8,2
Totaal	1 941	100,0

Uit bovenstaande absolute cijfers blijkt ook dat slechts een aantal disciplines op jaarbasis het aantal van tien expertises voor de rechtbanken overschrijdt. Dat zijn de cardioloog, internist, orthopedisch chirurg, psychiater (incl. zenuwarts), neuroloog, reumatoloog en revalidatiearts.

B.6.2. Verdeling soort medisch deskundigen bij Centrale Raad van Beroep

Bij de CRvB zijn de psychiaters in de periode 1996-2010 op afstand het meest gevraagd. Wanneer we ook hier de zenuwartsen bij de psychiaters optellen komen we op 57,3%.⁶

Voor de CRvB geldt nog meer dan voor de rechtbanken dat het inschakelen van generalisten als de huisarts en de verzekeringarts als onafhankelijk deskundige nauwelijks of zelfs (in het geval van de huisarts) geen optie is.

⁵ NB: alle rechtbanken exclusief Dordrecht en 's-Hertogenbosch. De 1942 deskundigen (1 missing) betreffen 1751 zaken: dat wil zeggen bij 191 zaken is meer dan één deskundige ingezet.

⁶ NB: de 1188 deskundigen betreffen 1150 zaken: dat wil zeggen bij 38 zaken is meer dan één deskundige ingezet.

Soort deskundigheid	aantal	% verdeling
1 psycholoog	2	0,2
2 chirurg	7	0,6
3 longarts/allergoloog	16	1,3
4 anesthesioloog	5	0,4
5 dermatoloog	0	0,0
6 arbeidsdeskundige	22	1,9
7 arts 'niet nader omschreven'	4	0,3
8 verzekeringsarts/bedrijfsarts	3	0,3
9 overig	2	0,2
10 cardioloog	11	0,9
11 internist	67	5,6
12 gynaecoloog	47	4,0
13 neurochirurg	12	1,0
14 oogarts	13	1,1
15 orthopedisch chirurg	96	8,1
16 huisarts	0	0,0
17 kno-arts	13	1,1
18 psychiater	640	53,9
19 neuroloog	75	6,3
20 zenuwarts	40	3,4
21 reumatoloog	32	2,7
22 revalidatiearts	81	6,8
Totaal	1 188	100,0

Evenals bij de rechtbanken loopt ook voor de CRvB in de periode 2006-2010 het aandeel van de psychiaters inclusief zenuwartsen op, naar 62,5%: zie de tabel hieronder.⁷ In bijna twee van de drie keren dat de CRvB een medisch deskundige inschakelt, is dit een psychiater.

Soort deskundigheid	aantal	% verdeling
1 psycholoog	2	0,51
2 longarts/allergoloog	6	1,54
3 anesthesioloog	1	0,26
4 overig	1	0,26
5 cardioloog	5	1,29
6 internist	22	5,66
7 gynaecoloog	1	0,26
8 neurochirurg	1	0,26
9 oogarts	2	0,51
10 orthopedisch chirurg	26	6,68
11 kno-arts	6	1,54
12 psychiater	229	58,87
13 neuroloog	27	6,94
14 zenuwarts	14	3,60
15 reumatoloog	15	3,86
16 revalidatiearts	31	7,97
Totaal	389	100,00

⁷ NB: de 389 deskundigen betreffen 375 zaken: dat wil zeggen bij 14 zaken is meer dan één deskundige ingezet.

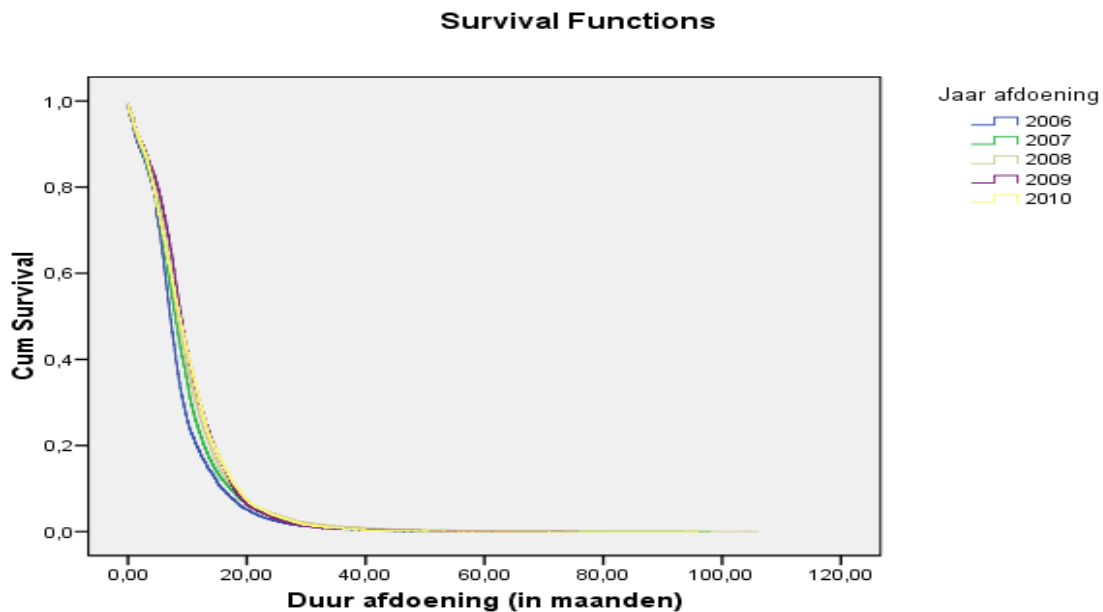
B.7. Doorlooptijden bij rechtbanken

B.7.1. Doorlooptijden algemeen

In de loop der jaren is de doorlooptijd - de duur van de afdoening van een zaak - gedaald van ruim twaalf maanden in de periode 1992-2005 (tabel niet getoond) naar ongeveer negen maanden in de periode 2006-2010 (zie tabel hieronder). Voor 2000 waren de doorlooptijden veel langer: meer dan twaalf, dertien of veertien maanden was geen uitzondering (tabel niet getoond). In onderstaande grafiek zien we de doorlooptijden voor de laatste vijf jaar: er is geen duidelijk verschil te constateren tussen de jaren, hetgeen erop duidt dat er geen verdere verbetering is opgetreden.

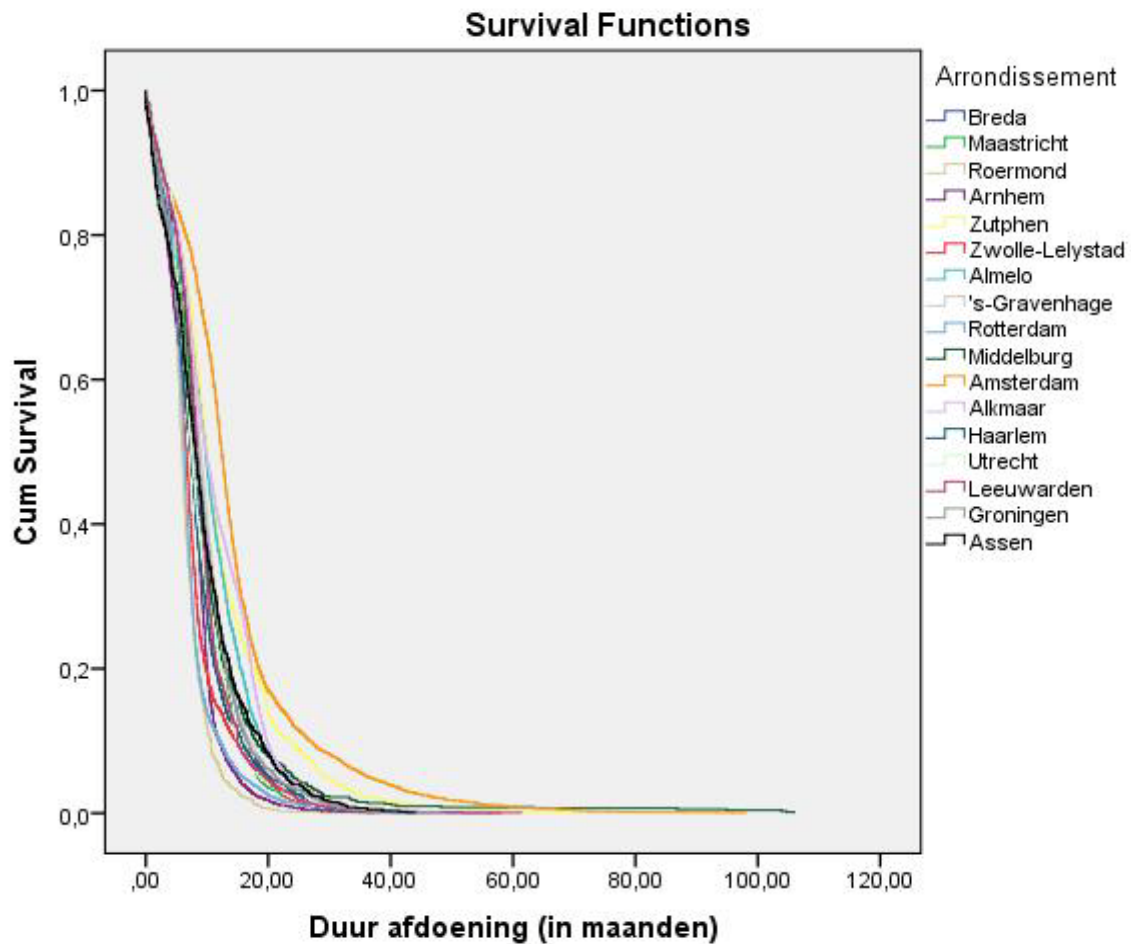
Een andere conclusie die kan worden getrokken is dat na veertig maanden vrijwel 100% van de zaken is afgehandeld. Voor zo'n 95% van de gevallen geldt dat de doorlooptijd niet langer dan twintig maanden is. Dit betekent dat een beperkt aantal zaken een enorm lange doorlooptijd heeft.

Duur afdoening in maanden		
Jaar	Gemiddelde	Mediaan
2006	8,4	7,1
2007	9,2	8,0
2008	9,8	8,3
2009	10,0	8,9
2010	9,9	8,7
Totaal	9,4	8,1

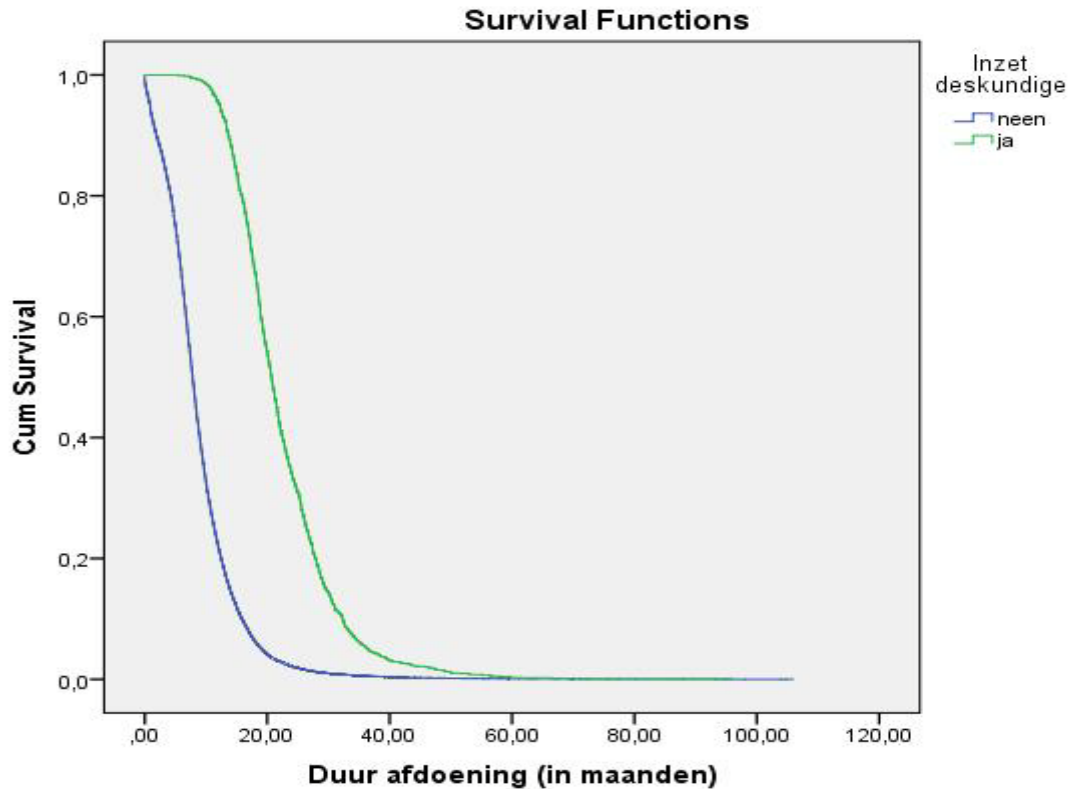
Rechtbanken kunnen ook onderling worden vergeleken. Voor de periode 2006-2010 is in onderstaande tabel te zien welke rechtbanken gemiddeld kortere en langere doorlooptijden hebben en daarop dus 'beter' of 'slechter' scoren. Amsterdam en Zutphen springen eruit met de langste doorlooptijden. De meest links gesitueerde lijn in onderstaande grafiek is Roermond. Deze rechtbank heeft de kortste gemiddelde doorlooptijd en ook de mediaan is het laagst. De meest rechts gesitueerde lijn in die grafiek betreft Amsterdam.

Duur afdoening in maanden			
	Arrondissement	Gemiddelde	Mediaan
1	Breda	9,1	7,6
2	Maastricht	8,8	8,3
3	Roermond	6,4	6,0
4	Arnhem	7,3	7,4
5	Zutphen	12,0	10,0
6	Zwolle-Lelystad	7,7	6,6
7	Almelo	10,4	9,7
8	's-Gravenhage	9,7	8,9
9	Rotterdam	7,0	6,3
10	Middelburg	10,2	8,3
11	Amsterdam	14,2	12,4
12	Alkmaar	11,2	9,9
13	Haarlem	8,3	7,4
14	Utrecht	8,7	7,5
15	Leeuwarden	9,0	8,4
16	Groningen	9,1	8,3
17	Assen	9,3	8,1
	Totaal	9,4	8,1

Uit onze analyse blijkt dat gemiddeld gezien 21,5% van de verschillen in de doorlooptijd in de periode 2006-2010 afhankelijk is van de rechtbank waar men werkt.⁸

B.7.2. Doorlooptijden zonder en met inschakeling deskundige

Omdat inschakeling van een deskundige tijd vergt is het te verwachten dat dit de doorlooptijd verlengt. Dit is ook het geval, maar de mate waarin is nogal fors: het gemiddelde is bijna negen maanden zonder inzet van een deskundige en ruim tweeëntwintig maanden bij inzet van een deskundige in de periode 2006-2010.

Duur afdoening in maanden		
Deskundige ingeschakeld	Gemiddelde	Mediaan
0 neen	8,8	7,8
1 ja	22,3	20,7
Totaal	9,4	8,1

Vanzelfsprekend neemt de doorlooptijd toe door de extra logistieke activiteiten die gepaard gaan met het proces van inschakelen van medische expertise. Het feit dat zich een gemiddelde verlenging van de doorlooptijd met dertien maanden voordoet, is opmerkelijk.

Ook bij de CRvB leidt in de periode 2006-2010 de inzet van een deskundige tot een forse toename van de doorlooptijd, zo blijkt uit onderstaande grafiek (zie bovenste lijn).

⁸ Multilevel-analyse met model met Poisson-regressie, RIGLS met 2e orde PQL voor de afhankelijke variabele doorlooptijd: deskundige, jaar, hoger beroep, grootte rechtbank, soort afdoening (NB: regelgeving is niet significant). De geschatte 'vaste coëfficiënten' zijn, indien nodig, gecorrigeerd voor clustering van gegevens op het niveau van rechtbanken. De gebonden variantie op rechtbankniveau is gemeten met de Intraclass Correlatie Coëfficiënt (ICC). Voor de wijze van berekening van de ICC wordt verwezen naar de Appendix bij Schellart e.a. 2011. De ICC is 0,215, dat wil zeggen 21,5% van de variantie in de duur van de afdoening is afhankelijk van het rechtbankniveau.

